

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-01-21
Besvaras senast
2020-02-04

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:272 Ytterligare insatser mot våld och hedersrelaterat förtryck mot barn

Sverige är ett tolerant land. Men toleransen har övergått i en rädsla att konfrontera våld som vi inte är vana vid. Således har vi 18 år efter mordet på Fadime Şahindal djupa problem med hedersvåld. Nu är det nog.

Mord och misshandel ser alla som allvarliga brott. Men att hundratusentals flickor och pojkar i Sverige lever med en rädsla för hedersrelaterat våld och förtryck möts inte av samma kompromisslösa motstånd. Detta trots att vi pratat alltmer om detta förtryck sedan Fadime Şahindal mördades för 18 år sedan.

Fortfarande lever unga i Sverige i skräck, utan att politiker tar fram en sammanhållen strategi som faktiskt lyckas stoppa det hedersrelaterade förtrycket. Det måste till ett betydligt mer genomtänkt arbetssätt för att faktiskt konfrontera förtryck som drabbar barn innan det har gått så långt som till ett mord.

Nu har en ny skoltermin börjat, men alla elever får inte träffa sina klasskompisar. Många stolar står oanvända för att barnens föräldrar har tvingat dem att resa till familjens hemland för att giftas bort mot sin vilja. Förra året när *Ekot* gjorde en rundringning visade det sig att endast 13 procent av landets kommuner hade koll på hur många barn som inte kommit tillbaka efter lovet.

Det är illa nog att detta förtryck sker i hemmet – den plats som ska kännas allra tryggast när man växer upp. Men sedan lång tid tillbaka har problemen vuxit också i de öppna stadsmiljöerna. Rapport efter rapport beskriver hur moralpoliser dikterar hur flickor och kvinnor får bete sig och klä sig i utsatta områden och angriper dem som inte lyder. När samhället och rättsstaten sviker och tittar bort tar klanstrukturer och kriminella gäng över. Om samhället hade reagerat när den av Nyamko Sabuni beställda Rosengårdsrapporten uppmärksammade situationen 2009 hade vi inte slösat bort viktiga år.

Debatten om hedersrelaterat förtryck har i stor utsträckning handlat om unga våldsutsatta kvinnor och i viss mån unga våldsutsatta män. Detta är viktigt, men barnrättsperspektivet har inte synliggjorts tillräckligt tydligt.

Synen på våldsutsatta barn måste förändras, och barnets utsatta belägenhet i förhållande till den vuxne måste sättas i fokus. Barn är maktlösa och dessutom

helt beroende av sina föräldrar. Det gör att deras utsatthet i det hedersrelaterade förtrycket är desto större. Det får inte ligga på det unga barnet att själv kämpa för sina rättigheter, utan ansvaret är vuxenvärldens att försvara barnets rättigheter.

Alla barn har rätt till en uppväxt fri från förtryck och våld, och det behövs en sammanhållen nationell strategi mot våld mot barn. På grund av hedersförtryckets särskilda aspekter behöver den också ha ett särskilt fokus på barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck i alla dess uttrycksformer.

Vid sidan av det lagstiftningsarbete som nu pågår behövs det även andra åtgärder för att ge stöd till de barn som redan är försvunna eller hotas av bortförande. Liberalerna anser att det bör inrättas ett nationellt center för försvunna barn som ska samla in statistik på hur många barn som är försvunna och samordna insatser för att förhindra bortföranden och underlätta hemtagandet. Det behövs också nationella riktlinjer och metodstöd för att underlätta myndigheternas arbete för att förebygga bortföranden men även hantera ärenden när barn blivit bortförda.

Inom ramen för januariavtalet genomförs nu en rad angelägna åtgärder för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Det handlar bland annat om skärpta straff för brott med hedersmotiv, skärpta regler för utvisning av icke-svenska medborgare och ökade möjligheter för myndigheter att ge insatser till unga vid misstanke om brott med hedersmotiv samt skärpningar av lagen om vård av unga (LVU) för att hindra att personer förs ur landet för att giftas bort mot sin vilja eller könsstympas.

Det finns mer som kan och behöver göras. Många samhällssektorer behöver medverka, men socialtjänsten och rättsväsendet har en särställning på grund av sitt särskilda ansvar att ingripa och ge stöd till barn och unga som utsätts för våld och förtryck, som är brottsliga handlingar, och far illa. Likaså måste behovet av tidiga förebyggande insatser tillgodoses.

Vid sidan av och utöver de frågor som hanteras inom ramen för januariavtalet vill jag därför fråga justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

1. Är ministern beredd att vidta åtgärder för att ta fram en övergripande

nationell strategi för att bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck mot barn?

2. Är ministern beredd att vidta åtgärder för att inrätta ett nationellt center för försvunna barn, som bland annat ska samla och tillgängliggöra kunskap om hur många barn som är försvunna och hur detta kan förhindras och därmed stärka socialtjänstens och andra aktörers förutsättningar att agera i frågan?

.....

Juno Blom (L)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander